

حضور مقامات مصر و تونس برای اولین بار در ایران

آقای عبدالفتاح السیسی، رئیس جمهور و آقای احمد الطیب شیخ‌الازهر در پی این ضایعه تلخ به دولت و ملت ایران هستیم. جمهوری اسلامی ایران نظامی ریشه‌دار و دارای ارکان مستحکم است، اطمینان داریم به‌رغم این اتفاق ناگوار از این برهه حساس نیز عبور خواهد کرد و مصر خواهان تقویت روابط با ایران است.»

مبنی بر گسترش روزافزون روابط با ارمنستان، تحت هدایت آقای مخبر ادامه پیدا خواهد کرد. ایشان با اشاره به تاکید نخست‌وزیر ارمنستان مبنی بر راهبردی بودن روابط دو کشور افزودند: «تاکید اینجانب مبنی بر گسترش همکاری‌ها ناظر بر راهبردی بودن روابط است اما مهم این است که روابط ایران و ارمنستان مخالفیتی دارد که بر همین اساس باید مسائل مربوط به دو کشور با دقت و مراقبت انجام شود. رئیس جمهور فقید ما نسبت به مسائل مرزی مربوط به ارمنستان و حوادث اطراف این قضیه، بسیار حساس بود و باید این حساسیت‌ها و مراقبت‌ها همچنان لحاظ شوند و ما باید خودمان بتوانیم منافع خود را تأمین کنیم.» نیکول پاشینیان، نخست‌وزیر ارمنستان نیز در این دیدار گفت: «ما مطمئنیم که تحت هدایت‌ها و رهبری شما خلی در امور ایران به‌وجود نخواهد آمد.»

ادامه همکاری‌ها با دولت عراق

یکی دیگر از دیدارهایی که رهبری با مقامات کشورهای خارجی داشتند، مربوط به گفت‌وگو و ایشان با محمد شیاع السودانی، نخست‌وزیر عراق بود. در این دیدار که روز گذشته انجام شد، السودانی این ضایعه را به‌آیت‌الله خامنه‌ای و ملت ایران تسلیت گفت. او در این دیدار خطاب به رهبری گفت: «تصاویری که من امروز از تلویزیون دیدم، پیام‌های روشنی داشت که مهم‌ترین پیام آن، عمق ارتباط مستحکم مردم با مسئولان در جمهوری اسلامی، به‌رغم همه فشارها و تحریم‌ها و این حادثه ناگوار است. پیام دیگر حضور میلیونی مردم در مراسم تشییع است که باید به مردم خدمت کرد و این تشییع باشکوه، نتیجه خدمت به مردم است و این درس باید سرلوحه ما در عراق نیز باشد.» آیت‌الله خامنه‌ای نیز در این دیدار، با قدردانی از سفر نخست‌وزیر عراق به تهران برای ابراز همدردی، گفتند: «ما شخصیت برجسته‌ای را از دست دادیم. اکنون آقای مخبر براساس قانون اساسی مسئولیت سنگینی را بر عهده گرفته‌اند و ان‌شاء‌الله همان مسیر همکاری‌ها و توافق‌ها با دولت عراق ادامه پیدا خواهد کرد.»

دیدار امیر قطر

در ادامه این دیدارها شیخ «تمیم‌بن حمد بن خلیفه آل ثانی» امیر قطر نیز عصر روز گذشته در دیدار با رهبری به نمایندگی از دولت و ملت این کشور، ضایعه درگذشت رئیس جمهور و وزیر امور خارجه و همراهان ایشان را به حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و ملت ایران تسلیت گفت.

کوثری، نماینده ادوار مجلس و از فرماندهان بلندپایه پیشین سپاه در این باره به‌خصوص یکی از اعضای تیم حفاظت رئیس جمهور (سروان پاسدار جواد محرابی) که ابتدا نامش در میان شهدا قرار گرفت و سپس حذف شد، گفت: «سرتیم اصلی سردار [سیدمهدی] موسوی بودند. برخی رسانه‌ها حرف‌های بی‌ربطی را می‌سازند. محافظ نظر دوم در بالگرد دیگری بوده، زیرا در یک بالگرد به چند نفر محافظ احتیاجی نبوده و تمام این حرف‌ها بی‌اساس است. ما مسئله پنهان شده‌ای نداریم.»

هشدار نارنجی

روز گذشته مدیرکل حوزه ریاست، روابط عمومی و ارزیابی عملکرد سازمان هواشناسی به انصاف‌نویز گفت که در روز سناحه برای هلیکوپتر حامل رئیس فقید دولت سیزدهم و همراهانش هشدار نارنجی داده شده بود. عبدالرسول حسن‌پور با اشاره به گفت‌وگو تلویزیونی رئیس دفتر رئیس جمهور مرحوم گفت: ایشان درباره‌ی گزارش هواشناسی صحبتی نداشتند و درباره‌ی وضعیت هوا توضیح دادند که شرایط چندان حادی نبود. ما هم گزارشات را اعلام کرده بودیم و همه‌ی این گزارشات هم در سایت ما هست و هم گزارشاتی که به فروگدا دادیم و همه‌ی اطلاعات آنجا ثبت است. حسن‌پور با تاکید بر اینکه، هشدار دادن درباره‌ی اینکه پرواز انجام نشود وظیفه‌ی ما نیست، گفت: ما اطلاعات هواشناسی را باید بدیم. ما در آن روز هشدار نارنجی دادیم و تمام مستندات آن هم موجود است و می‌توانیم ارائه دهیم. اما اینکه خلبان چه تصمیمی بگیرد را ما دخالتی نداریم. ما فقط این اطلاعات را در اختیار قرار می‌دهیم براساس آن اطلاعات آنها تصمیم می‌گیرند. من هم صحبت ایشان را که گوش کردم درباره‌ی هواشناسی چیزی نفرمودند.

نه مخبر منعی دارد، نه قالبیاف

پاسخ به چند پرسش درباره نامزدی در انتخابات ریاست جمهوری

محمدهادی جعفرپور
وکیل دادگستری

اصل ۱۳۱ قانون اساسی مقرر می‌کند: «در صورت فوت، عزل، استعفا، غیبت یا بیماری بیش از دوماه رئیس جمهور و یا در موردی که مدت ریاست‌جمهوری پایان یافته و رئیس جمهور جدید بر اثر موافقی هنوز انتخاب نشده یا امور دیگری از این قبیل، معاون اول رئیس جمهور با موافقت رهبری اختیارات و مسئولیت‌های وی را برعهده می‌گیرد و شورایی متشکل از رئیس مجلس و رئیس قوه قضائیه و معاون اول رئیس جمهور موظف است ترتیبی دهد که حداکثر ظرف مدت ۵۰ روز رئیس جمهور جدید انتخاب شود...»

پیرو حادثه اخیر، رهبری مستند به این اصل و بنا بر اختیارات مندرج در اصل ۱۱۰ قانون اساسی، معاون اول رئیس جمهور یعنی آقای مندرج را مکلف به اجرای مفاد این اصل کرده، رؤسای قوه مقننه و قضائیه نیز حسب دستور مندرج در این اصل و فرمان رهبری در شورای مورد اشاره حاضر شده‌اند اما مقدمات عملیاتی شدن این اصل فراهم آید. تقارن زمانی وقوع این حادثه با پایان دوره ۴ ساله مجلس یازدهم سبب طرح پرسش‌هایی شده است؛ از جمله اینکه با اتمام دوره مجلس یازدهم چه شخصی به‌عنوان رئیس قوه مقننه در شورای مورد اشاره در اصل ۱۳۱ عضو خواهد شد و با آقای مخبر و دو عضو دیگر این شورای می‌توانند نامزد انتخابات ریاست جمهوری شوند؟

شرایط نام‌نویسی برای انتخابات ریاست‌جمهوری را شورای نگهبان وفق اصل ۱۱۰ و ۱۱۵ قانون اساسی و وظایفی که در بند ۵-۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات مبنی بر «تعریف و اعلام معیارها و شرایط لازم برای تشخیص راجل سیاسی، مذهبی و مدیر یازدهم در مورد نامزدهای ریاست‌جمهوری» آمده، بر عهده دارد که معیارهای لازم برای ثبت‌نام را تعیین و به وزارت کشور ابلاغ کرده است. براساس این مصوبه، مقرر شده که مصوبه سال ۱۳۹۶ شورای نگهبان در خصوص شفاف‌سازی «تعریف و اعلام معیارها و شرایط لازم برای تشخیص راجل سیاسی، مذهبی و مدیر بودن نامزدهای ریاست‌جمهوری» اصلاح شود. مطابق این ابلاغیه، داوطلبان انتخابات ریاست‌جمهوری برای ثبت‌نام باید در بازه سنی ۴۰ تا ۷۵ سال باشند. داوطلبان انتخابات ریاست‌جمهوری باید حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا معادل آن باشند و سابقه تصدی حداقل ۴ ساله در سمت‌های مدیریتی کشور را به‌طور کامل و با ذکر مصداق آن داشته باشند. همچنین وزرا، استانداران، شهرداران شهرهای بالای دو میلیون نفر جمعیت، فرماندهان عالی نیروهای مسلح با جایگاه سرسنگری و بالاتر می‌توانند در انتخابات ریاست‌جمهوری کاندیدا شوند. براساس این ابلاغیه، نمایندگان فعلی و ادوار مجلس شورای اسلامی منعی برای ثبت‌نام در انتخابات ریاست‌جمهوری ندارند. لذا مستند به این مصوبه هر یک از شخصیت‌های سیاسی حاضر در بدنه حاکمیت اعم از وزرا، با رؤسای سایر قوا که دارای شرایط مندرج در این مصوبه هستند، می‌توانند برای نام‌نویسی در انتخابات ریاست‌جمهوری اقدام کنند؛ همانطور که جناب رئیسی در زمان ثبت‌نام برای ریاست‌جمهوری، رئیس قوه قضائیه بودند.

اما راجع به موقعیت حقوقی معاون اول ریاست‌جمهوری این پرسش مطرح شده که چون وی بنا بر مفاد اصل ۱۳۱ می‌بایست ترتیبی دهد تا ظرف ۵۰ روز رئیس جمهور انتخاب شود، آیا خودشان نمی‌توانند نامزد انتخابات شوند؟ در پاسخ به این پرسش باید گفت: در دانش حقوق عمومی-سیاسی از اصل ۱۳۱ قانون اساسی تحت عنوان «کفالت ریاست‌جمهوری» یاد شده است. لذا بنا بر قاعده کلی، کفیل واحد تمامی اختیاراتی است که شخص اصیل داراست؛ مگر صلاحیت‌ها و اختیارات شخصی و ذاتی که پرداختن به این اوصاف ارتباطی به مسئله کفالت ریاست‌جمهوری بنا بر اصل مذکور ندارد. همانطور که در اصل ۱۳۱ آمده، معاون اول رئیس جمهور با موافقت رهبری اختیارات و مسئولیت‌های

نکته مهمتر و دوم، اظهارات غیر قابل فهم است که نه‌تنها ابهامی را رفع نمی‌کند، بلکه بر آن می‌افزاید. سخنان آقای رئیس دفتر ریاست‌جمهوری که چندین بار با آقای آل‌هاشم گفت‌وگو کردند و سخنان مشابه معاون اجرایی رئیس جمهور که طبعاً این دو نفر مدیران اجرایی و اصلی این سفر هستند، هیچ کدام معقول و پذیرفتنی نیست. چگونه کسی می‌تواند چنین سقوطی را تجربه کند و همچنان دسترسی به تلفن همراه خودش داشته باشد، چه رسد به اینکه تلفن همراه خلبان در دسترس او باشد و پاسخ هم داده باشد؟ آن هم تلفن کس دیگری که می‌گوید اصلاً آنها را نمی‌بیند؟ این‌گونه که نقل شده، طبعاً مرحوم آل‌هاشم قادر به تحرک نبوده و طبیعی هم هست که با چنان سرعتی به کوه برخورد کردن و تکه شدن بالگرد موجب پراکنده شدن افراد می‌شود که احتمال زنده ماندن گرچه صفر نیست، ولی اندک است و البته احتمال اینکه تلفن همراه خلبان در این حادثه به دست ایشان بیفتد و سالم هم باشد و سبگنال هم داشته باشد، در حد صفر است. ظاهراً مدیریت امور قصد نادیده گرفتن برخی از حقایق را دارد. از جمله حقیقتی که

رئیس جمهور را عهده‌دار می‌شود، اما دلایل لزوم اخذ موافقت رهبری چیست؟ بن ۹ اصل ۱۱۰ قانون اساسی در مقام تبیین وظایف و اختیارات رهبری مقرر می‌کند: «امضای حکم ریاست‌جمهوری پس از انتخاب مردم...» لذا با وحدت ملاک از این اصل می‌توان چنین استدلال کرد که چون پس از انتخاب رئیس جمهور، رهبری با امضاء خویش به مسئولیت وی رسماً می‌بخشد؛ لذا برای رسمیت بخشیدن به موقعیت جدید معاون اول رئیس جمهور در مقام کفیل نهاد ریاست‌جمهوری تأیید رهبر لازم است. بنابراین، این امر مانع از نامزدی معاون اول برای انتخابات آتی نخواهد بود، همانطور که رئیس جمهور پس از پایان دوره‌ی اول ریاست‌جمهوری می‌تواند برای دور دوم نامزد شود، کفیل وی نیز واحد چنین حقی است و منظور از عبارت «ترتیبی دهد تا ظرف ۵۰ روز رئیس جمهور جدید انتخاب شود»، همان مقدماتی است که رئیس جمهور در مقام رئیس دولت مکلف به انجام آن است. اما چون کشور در شرایط خاصی است، شورای مذکور مکلف است مقدمات برگزاری انتخابات را فراهم آورد. همانطور که در شرایط عادی وزارت امور برگزار می‌تواند انجام دهد و شورای نگهبان مسئول نظارت بر حسن اجرای انتخابات است؛ در شرایطی که معاون اول کفالت ریاست‌جمهوری را عهده‌دار است، این شورا راجع به برگزاری انتخابات اتخاذ تصمیم کرده و وزارت کشور این تصمیم را اجرا می‌کند. به عبارتی، تنها تفاوتی که در این شرایط وجود دارد آن است که در شرایط عادی اگر وزیر کشور از انجام مقدمات انتخابات تعلل ورزد، می‌توان وی را استیضاح کرد؛ اما در زمانی که کفیل متصدی اختیارات رئیس جمهور است، امکان استیضاح وزیران را بر مفاد اصل ۱۳۲ قانون اساسی وجود ندارد و ممکن است وزارت کشور نسبت به تأمین مقدمات برگزاری انتخابات به هر دلیلی کوتاهی کند، اتخاذ تصمیم راجع به برگزاری انتخابات بر عهده این شورا گذاشته شده است.

نکته دیگری که قابل بررسی است، موقعیت رئیس فعلی مجلس یازدهم در این شورا با توجه به پایان دوره چهارساله‌ی مجلس یازدهم است. اصل شصت‌ونهم قانون اساسی مقرر می‌کند: پس از برگزاری انتخابات جلسات مجلس حاضر در دوسوم مجموع نمایندگان رسمیت می‌یابد... لذا بنا بر ماده ۹۹ قانون انتخابات مجلس پس از صدور اعتبارنامه دوسوم مجموع نمایندگان، معاونت قوانین مجلس مراتب را به منظور فراهم نمودن مقدمات افتتاح مجلس به اطلاع وزیر کشور می‌رساند، سپس وزیر کشور بنا بر ماده ۱۰۰ این قانون از منتخبین دعوت می‌کند تا ظرف ۷ روز در مجلس حاضر شوند و سپس مستند به ماده ۱۰۱ با تظنق وزیر کشور راجع به گزارش انتخابات مجلس رسمیت می‌یابد. لذا تا زمانی که این تشریفات طی نشده، مجلس جدید شکل نگرفته است و هیئت رئیسه‌ی مجلس پیشین کفالی السابِق دارای صلاحیت هستند. بنا بر این‌نامه داخلی مجلس، پس از تصویب اعتبارنامه حداقل دوسوم مجموع نمایندگان، هیئت‌رئیس موقت اقدام به انتخاب هیئت‌رئیس دائم می‌کند که مستند به آئین‌نامه داخلی، یکی از وظایف هیئت‌رئیس سنی مجلس اجرای انتخابات هیئت‌رئیس موقت است. لذا با توجه به مقرر یادشده و نظر به اینکه در زمان تشکیل شورای مورد اشاره در اصل ۱۳۱ رئیس قوه مقننه دارای مسئولیت در این رکن از ارکان حاکمیت است، عضویت وی در این شورا منطبق بر قانون بوده و هیچ خللی بر آن وارد نیست. فارغ از این استدلال که تا رسمیت یافتن مجلس دوازدهم هیئت‌رئیس فعلی مجلس دارای صلاحیت شناخته می‌شوند، این نکته قابل توجه است که عطف به عبارت مندرج در اصل ۱۳۱ شورای مورد اشاره می‌بایست ترتیب انتخاب رئیس جمهور جدید را بدهد؛ لذا بنا به همان بحث کفالت نهاد ریاست‌جمهوری و آنچه از مفهوم و منطق این عبارت (ترتیبی دهد که حداکثر ظرف ۵۰ روز رئیس جمهور جدید انتخاب شود) استنتاج می‌شود، آن است که نه‌تنها تکلیف و صلاحیت تعریف‌شده برای این شورا اتخاذ تصمیم برای برگزاری انتخابات است و ادامه‌ی تشریفات برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری به سباق شرایط عادی و بنابر قانون حاکم بر انتخابات ریاست‌جمهوری در حدود وظایف و اختیارات تعریف شده برای وزارت کشور و با نظارت شورای نگهبان بوده، این شورا در این مرحله فارغ از صلاحیت و مسئولیت تلقی می‌شود.

در سایت هواشناسی و سخنان نماینده تبریز آقای دکتر پزشکیان بود. اینکه هوا برای پرواز با بالگرد مناسب نبوده و گویا در این مورد هشدار نارنجی داده شده بود. دیگر اینکه آیا بالگرد رئیس جمهور با ظرفیت مناسب حرکت کرده یا اضافه بر ظرفیت بوده است؟ آیا برای این نوع بالگردهای حامل مقامات الزامی به حرکت از فراز جاده اصلی وجود دارد یا خیر؟ اگر بلای، چرا از مسیر کوهستانی مرتفع حرکت کرده است؟ آیا این نوع خاص بالگرد برای حرکت در محیط‌های کوهستانی و مرتفع مناسب بوده؟ اگر فرمانده سفر خلبان بالگرد رئیس جمهور بوده و دستور ارتفاع گرفتن را داده، چرا خودش نتوانسته آن را انجام دهد؟ متأسفانه نکات و ابهامات و شایعات دیگری هم وجود دارد که نه‌تنها در مورد آنها توضیح داده نشده است، بلکه با تاخیر در پاسخگویی، موجب رسوب ابهامات در اذهان مردم شده است. شاید یک علت این رفتار، ورود پیش‌هنگام برخی جریان‌های سیاسی درون حکومت و سبگنال است که پیش از پایان مراسم رسمی ختم و تشییع جنازه آغاز شده است.